

Kopie
Afgeleverd aan: Nederlandstalige arbeidsrechtbank Brussel
Vrij van griffierecht - art. 280,2° W.Reg.

Repertoriumnummer
2017/ 2536
Datum van uitspraak
24 oktober 2017
Rolnummer
2016/AB/664

Uitgifte

Uitgerekt aan
op
€
JGR

Arbeidshof te Brussel

derde kamer

Arrest

COVER 01-00000953804-0001-0014-02-01-1

**ARBEIDSRECHT - arbeidsovereenkomst bediende
tegensprekelijk arrest
definitief**

**LA FAMILIALE MAIDEROP NV, met maatschappelijke zetel te
1620 DROGENBOS, Langestraat 46,
appellante op hoofdberoep,
geïntimeerde op incidenteel beroep,
vertegenwoordigd door mr. COIGNAU Inge loco mr. DUBAERE Joan, advocaat te
1082 BRUSSEL, Keizer Karellaan, 586 bus 9**

tegen

**Fi
geïntimeerde op hoofdberoep,
appellante op incidenteel beroep,
vertegenwoordigd door mr. DE KEERSMAECKER Kirsten loco mr. SIMEONS Veerle, advocaat
te 1700 Dilbeek, Ninoofsesteenweg 177-179.**

*

Na beraad, spreekt het arbeidshof te Brussel het volgend arrest uit:

Gelet op de stukken van de rechtspleging, in het bijzonder op:

- het voor eensluidend verklaard afschrift van het bestreden vonnis, uitgesproken op tegenspraak op 16 maart 2016 door de Nederlandstalige arbeidsrechtbank Brussel, 1e kamer (A.R. 05/21744/A),
- het verzoekschrift tot hoger beroep, ontvangen ter griffie van dit hof op 1 juli 2016,
- de conclusie voor de appellante,
- de conclusie voor de geïntimeerde,
- de voorgelegde stukken.

*

┌ PAGE 01-00000953804-0002-0014-02-01-4 ─┐

De partijen hebben hun middelen en conclusies uiteengezet tijdens de openbare terechtzitting van 19 september 2017, waarna de debatten werden gesloten, de zaak in beraad werd genomen en voor uitspraak gesteld op heden.

*

I. FEITEN EN RECHTSPLEGING

1. Op 2 juni 2000 ondertekenden de nv La Familiale-Maiderop en mevrouw Anne F. een arbeidsovereenkomst voor bedienden van onbepaalde tijd, waardoor mevrouw F. met ingang van 16 augustus 2000 werd aangeworven als ergotherapeute.
2. Met verzoekschrift van 21 januari 2004 vorderde het Algemeen Christelijk Vakverbond voor de arbeidsrechtbank te Brussel te zeggen voor recht dat de NV samen met de NV Les Jonquières Maiderop één technische bedrijfseenheid vormde waarvan de gewoonlijke gemiddelde tewerkstelling minstens 50 werknemers bedroeg, en beide NV's te veroordelen tot het organiseren van sociale verkiezingen.

De geldigheid van het verkiezings-KB stond ter discussie samen met de vraag of er voldoende sociale en economische criteria waren en of er in totaal meer dan 50 werknemers tewerkgesteld waren.

3. Op 18 januari 2004 ondertekende mevrouw F. (als tweede ondertekenaar) samen met een grote groep van 37 collega's een brief over de sociale criteria; volgens de vakbondssecretaris werden daarop de ondertekenaars in het bureau van de directie geroepen, waarbij de ondertekenaars werden geïntimideerd.

4. Op 13 februari 2004 meldde mevrouw Fc aan het ACV dat zij bij de sociale verkiezingen 2004 binnen de onderneming kandidaat-personeelsafgevaardigde wenste te zijn voor het comité voor preventie op het werk.
5. Met vonnis van 23 februari 2004 verklaarde de arbeidsrechtbank de vordering tot het organiseren van sociale verkiezingen ontvankelijk en gegrond.
6. Met verzoekschrift neergelegd ter griffie van het Arbeidshof te Brussel op 10 maart 2004, tekende de NV samen met de NV Les Jonquières Malderop beroep aan tegen dit vonnis. Ze beperkte haar grieven tot de geldigheid van het verkiezings-KB. Het toenmalige KB van 15 mei 2003 werd bij wet van 2 april 2004 bekrachtigd. Omdat hierdoor de ingeroepen grief geen voorwerp meer had, werd de zaak door het arbeidshof op 27 september 2004, 25 oktober 2004 telkens uitgesteld, laatst tot 10 januari 2005 om de NV toe te laten de verkiezingsprocedure op te starten.
7. Met aangetekende brieven van 12, 24, 25 en 26 november 2004 formuleerde de NV aan mevrouw Fc diverse verwijten. De brief van 24 november 2004 had betrekking op het niet akkoord gaan van de NV met een tussenkomst van mevrouw F / over de eindejaarspremie en de haard en standplaatsvergoeding; in de brief van 25 november 2004 werd ze ontslagen met een opzegging van 3 maanden ingaande op 1 december 2004.
8. Met brief van 6 december 2004 beëindigde de NV de arbeidsovereenkomst van mevrouw F met aanzegging van betaling van een opzeggingsvergoeding gelijk aan drie maanden loon. Op dezelfde dag werden nog twee andere personeelsleden ontslagen, met name mevrouw C en mevrouw Amisi K

9. Met aangetekende brief van 30 december 2004 vatte de NV de procedure sociale verkiezingen aan.
10. Met arrest van 31 januari 2005 verklaarde het arbeidshof het hoger beroep ontvankelijk doch zonder voorwerp.
11. Met aangetekende brief van 23 juni 2005 vorderde de vakorganisatie van mevrouw F betaling door de NV van een vergoeding wegens misbruik van ontslagrecht, een aanvullende opzeggingsvergoeding, het loon voor de feestdagen van 25 december 2004 en 1 januari 2005 en achterstallig vakantiegeld. In dezelfde brief werden gelijkaardige vergoedingen gevorderd voor mevrouw Ca n mevrouw Amisi Ki
12. Met aangetekende brief van 15 juli 2005 verklaarde de NV zich 'uit sociale overwegingen' bereid om een aanvulling bij de ontslagvergoeding te betalen, doch ze hield hierbij voor dat de drie betrokken personeelsleden werden ontslagen wegens 'ernstige gedragstekortkomingen, het niet naleven van de interne regels en/of beroepsfouten'.
13. Met inleidende dagvaarding van 2 december 2005 vorderde mevrouw F voor de Arbeidsrechtbank te Brussel betaling door de NV van:
- € 9.493,64 bruto aanvullende opzeggingsvergoeding
 - € 195,81 bruto loon voor feestdagen en € 30,04 bruto vakantiegeld op loon voor feestdagen
 - € 239,74 bruto als saldo vakantiegeld
 - € 1,00 bruto provisioneel ten titel van schadevergoeding,
- te vermeerderen met de wettelijke en de gerechtelijke intrest op de bruto bedragen vanaf hun eisbaarheid, evenals de kosten van het geding.

Zij vorderde tevens de afgifte van een loonfiche en een fiscale fiche met betrekking tot de vordering, onder verbeurte van een dwangsom van € 25 per dag en per ontbrekend document (met uitzondering van de fiscale fiche 281.10) bij niet afgifte ervan binnen de maand na betekening van het uit te spreken vonnis.

Met conclusie, neergelegd ter griffie van de arbeidsrechtbank op 27 november 2006, begrootte mevrouw F de door haar gevorderde schadevergoeding op € 50.000,00 bruto.

14. Met vonnis van 16 maart 2016 verklaarde de arbeidsrechtbank de vordering ontvankelijk en grotendeels gegrond; de NV werd veroordeeld tot betaling aan mevrouw F van:

- € 4.746,82 bruto aanvullende opzeggingsvergoeding
- € 195,81 bruto loon voor feestdagen en € 30,04 bruto vakantiegeld op loon voor feestdagen
- € 239,74 bruto als saldo vakantiegeld
- € 50.000,00 euro bruto schadevergoeding wegens misbruik van ontslagrecht

bedragen te vermeerderen met de wettelijke en de gerechtelijke intrest op de bruto bedragen.

De NV werd tevens veroordeeld tot afgifte van een loonfiche en een fiscale fiche met betrekking tot de vordering en een verbeterd formulier C4, onder verbeurte van een dwangsom van € 25 per dag en per ontbrekend document (met uitzondering van de fiscale

fiche 281.10) bij niet afgifte ervan binnen de 2 maand na betekening van het vonnis en met een maximum van € 500, en tot de kosten van het geding, begroot op € 96,90 dagvaardingskosten.

Partijen maken melding van de betekening van dit vonnis op 3 juni 2016.

15. Met verzoekschrift, ontvangen ter griffie van het Arbeidshof te Brussel op 1 juli 2016, tekende de NV hoger beroep aan tegen het vonnis. Het hoger beroep is beperkt tot de veroordeling wegens misbruik van ontslagrecht; de NV vraagt dat de oorspronkelijke vordering op dit punt ongegrond zou worden verklaard, minstens het bedrag te herleiden tot € 2.500.

II. BEOORDELING

16. Het hoger beroep en het incidenteel beroep werden tijdig en met een naar de vorm regelmatige akte ingesteld, zodat ze ontvankelijk zijn.

Misbruik van ontslagrecht

17. Zoals van elk recht kan ook van het ontslagrecht misbruik worden gemaakt.

Het misbruik van ontslagrecht kan worden ingeroepen, wanneer er een kennelijk misbruik is waarbij de regel van artikel 1.134,3de lid van het Burgerlijk Wetboek ernstig wordt geschonden; op basis van deze bepaling moeten overeenkomsten te goeder trouw worden uitgevoerd (Cass., 19 september 1983, RW 1983-1984, 1480).

PAGE 01-00000753804-0007-0014-02-01-4

Rechtsmisbruik in verband met het ontslag vloeit dan ook voort uit de uitoefening van dit recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de normale uitoefening van het ontslagrecht door een voorzichtige en bedachtzame werkgever (Cass., 12 december 2005, *JTT* 2006, 155).

De opzeggingsvergoeding heeft echter een forfaitair karakter en dekt de volledige schade die door het ontslag werd veroorzaakt, zowel de materiële als de morele schade (Cass., 7 mei 2001, *JTT* 2001, 410). Gelet op dit forfaitair karakter kan een vergoeding wegens misbruik van ontslagrecht slechts worden toegekend voor andere schade dan deze die voortvloeit uit het verlies van de dienstbetrekking, m.a.w. voor schade die niet veroorzaakt is door het ontslag zelf, maar door met het ontslag gepaard gaande omstandigheden (Cass., 26 september 2005, *Soc. Kron.* 2006, 69).

In de rechtspraak wordt als misbruik van ontslagrecht aanvaard, het ontslag door de werkgever van een werknemer als represaille tegen het feit dat de werknemer het voornemen heeft zich kandidaat te stellen bij sociale verkiezingen (vgl. Arbh. Brussel 28 maart 2014, AR. 2013/AB/142; Arbh. Luik, afd. Namen, 31 oktober 2006, *Soc. Kron.* 2007, 593; Arbrb. Antwerpen 17 maart 1993, *Soc. Kron.* 1996, 37).

18. Uiteraard dient mevrouw F. in eerste instantie het bewijs te leveren van het feit dat zij ontslagen werd omdat zij het voornemen had zich kandidaat te stellen bij de sociale verkiezingen.

19. Naar het oordeel van het arbeidshof maken volgende feiten duidelijk dat het ontslag van mevrouw F te vinden is in het feit dat de NV vreesde dat zij zich kandidaat zou stellen bij de sociale verkiezingen.

20. Op de eerste plaats dient te worden vastgesteld dat de NV slechts tegen haar zin uiteindelijk sociale verkiezingen heeft georganiseerd,

- nadat zij reeds met vonnis van 23 februari 2004 door de arbeidsrechtbank veroordeeld was om samen met de NV Les Jonquières Maiderop als één technische bedrijfseenheid sociale verkiezingen te organiseren, en op 10 maart 2004 hoger beroep instelde tegen het vonnis van 23 februari 2004 op grond van het enkele motief dat het KB van 15 mei 2003 betreffende de ondernemingsraden en de comités voor preventie en bescherming op het werk ongeldig zou zijn,
- deze beroepsprocedure verder te zetten niettegenstaande het felt dat een mogelijke ongeldigheid van dit KB geregeld werd door de Wet van 2 april 2004 houdende bekrachtiging van de drie KB's van 15 mei 2003, en
- slechts een eerste aanzet gaf tot de organisatie van de nu wel onvermijdelijk geworden sociale verkiezingen met aangetekende brief van 30 december 2004.

21. Op de tweede plaats is er het chronologische relaas van de feiten; het arbeidshof verwijst hiervoor naar de feitelijke uiteenzetting in de randnummers 2 tot 12; het arbeidshof weerhoudt in het bijzonder

- de ondertekening als tweede personeelslid van de brief van 37 personeelsleden, waarin ze de versie van de NV i.v.m. de sociale criteria gemotiveerd tegensprak (18 januari 2004 – stuk 17 f);
 - de daaropvolgende e-mail van de vakbondssecretaris met melding dat de ondertekenaars in het bureau van de werkgever werden opgeroepen om hen te intimideren; de secretaris had reeds 2 ondertekenaars in tranen aan de telefoon gehad en vreesde dat men op zoek was naar de initiatiefnemers;
 - de aangetekende verwittigingsbrief van 24 november 2014 over een syndicale aangelegenheid (een circulaire over de eindejaarspremie en hard- en standplaatsvergoedingen, verspreid onder het personeel door mevrouw F
 - hierna volgde onmiddellijk eerst de opzegging en dan de verbreking van de arbeidsovereenkomst; enige tijd voordien was de betwisting op 25 oktober 2004 voor het arbeidshof een tweede maal uitgesteld om de verkiezingsprocedure te zien opstarten. Zodoende moet het voor de NV duidelijk geworden zijn dat zij niet zou kunnen ontsnappen aan het organiseren van sociale verkiezingen daar het verkiezings-KB bij wet bekrachtigd was en ze geen andere beroepsgrievan aanvoerde.
22. Op de derde plaats is er het feit dat niet enkel mevrouw F werd ontslagen, doch op dezelfde dag ook twee andere personeelsleden, mevrouw C en mevrouw Amisi K waarbij het minstens bevreemdend overkomt dat zowel mevrouw F als mevrouw C zich beiden bij hun organisatie hadden aangemeld als kandidaten en niet betwist wordt dat ze beiden op dezelfde dag (brief 25 november 2004, verzonden op 26

november 2004) een uitvoerige brief met verwijten van de NV ontvingen, en zeer korte tijd later op 6 december 2004 ontslagen werden wegens 'ernstige gedragstekortkomingen, het niet naleven van de interne regels en/of beroepsfouten', zonder dat hen de kans werd geboden om deze beweerde houding te verbeteren en bovendien één van de ingeroepen beroepsfouten betrekking had op een syndicale interventie. (de circulaire over de eindejaarspremie en de haard- en standplaatsvergoedingen)

23. Uit deze bekende feiten leidt het arbeidshof een bewezen vermoeden af dat mevrouw F werd ontslagen omwille van het feit dat de NV vreesde dat zij zich kandidaat zou stellen voor de sociale verkiezingen.

24. Ten onrechte stelt de NV dat mevrouw F werd ontslagen omwille van 'ernstige gedragstekortkomingen, het niet naleven van de interne regels en/of beroepsfouten'.

25. Hierbij dient immers te worden vastgesteld dat:

- de NV niet het bewijs levert dat mevrouw F gedurende haar tewerkstelling vanaf 16 augustus 2000 tot 12 november 2004 ook maar één verwittiging heeft gekregen over de wijze waarop zij de arbeidsovereenkomst uitvoert;
- deze verwijten in hun geheel moeten worden gezien, ze worden overigens door de NV voor alle betrokkenen samengevat onder een gemeenschappelijke noemer, maar het daarbij duidelijk is dat het zogenaamd disfunctioneren vooral betrekking heeft op de informatieactie van mevrouw F naar de personeelsleden m.b.t. de eindejaarspremie en haard- en standplaatsvergoedingen, wat een syndicale bekommernis weerspiegelde. De overige feitjes

betreffen kleinigheden, die wel degelijk door de vakorganisatie betwist werden in de brief van 23 juni 2005; in samenhang met het voorgaande doen deze bijkomende puntjes geen afbreuk aan de poging van de NV om het sociale verkiezingsproces en de syndicale vertegenwoordiging in de onderneming te bemoeilijken. Terecht beschouwde de eerste rechter dit laatste als de werkelijke reden van de ontslagen van de potentiële kandidaten.

26. Gelet op het bovenstaande, meer bepaald het feit dat de plotse verwijten van de NV zich concentreren op een syndicale aangelegenheid en de overige verwijten slechts aanvullende detailpunten vormen, is het niet nodig na 13 jaar een getuigenverhoor te houden over deze slechts aanvullende punten, temeer daar de NV als op te roepen getuige enkel verwijst naar de leidinggevende, mevr. I

27. Naar het oordeel van het arbeidshof kan de door mevrouw F. geleden schade ex aequo et bono bepaald worden op € 15.000.

Enkel op dit punt is het hoger beroep gedeeltelijk gegrond.

Gelet op het feit dat de NV door het ontslag het normale verkiezingsverloop heeft willen dwarsbomen, betreft dit bijkomende schade die niet gedekt wordt door de opzeggingsvergoeding.

28. Het arbeidshof neemt akte dat de NV het vonnis van de eerste rechter heeft uitgevoerd wat betreft de andere veroordelingen dan deze wegens rechtsmisbruik, waardoor het hoger beroep tot dit punt beperkt blijft.

29. Gelet op het slechts gedeeltelijk gegrond zijn van het hoger beroep, dienen de gerechtskosten van het hoger beroep te worden omgeslagen in de zin dat elk zijn eigen kosten draagt, met uitzondering van de betekeningskosten, die ten laste van de NV vallen.

OM DEZE REDENEN

HET ARBEIDSHOF

Gelet op de Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, zoals tot op heden gewijzigd, inzonderheid op artikel 24;

Rechtsprekend op tegenspraak en na erover beraadslaagd te hebben:

Verklaart het hoger beroep, beperkt tot de betwisting rechtsmisbruik, ontvankelijk en slechts gedeeltelijk gegrond;

Bevestigt het bestreden vonnis wat betreft het aanvaarden van het rechtsmisbruik, maar hervormt het vonnis wat betreft de toegekende schadevergoeding; op dit laatste punt opnieuw rechtdoende; bepaalt de schadevergoeding op € 15.000, te vermeerderen met intresten en past het vonnis in die zin aan.

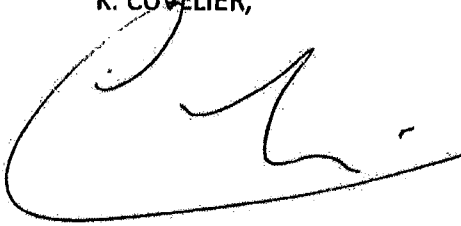
Slaagt de gerechtskosten van het hoger beroep om in de zin dat elk zijn eigen kosten draagt, met uitzondering van de betekeningskosten ten bedrage van € 327,84 , die ten laste van de NV vallen.

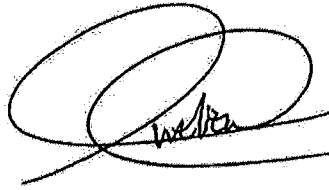
Aldus gewezen en ondertekend door de derde kamer van het Arbeidshof te Brussel,
samengesteld uit:

L. LENAERTS,
L. REYBROECK,
S. MARCHAND,
bijgestaan door :
K. CUVELIER,

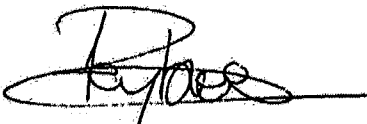
kamervoorzitter,
raadsheer in sociale zaken, werkgever,
raadsheer in sociale zaken, werknemer-bediende,
griffier.

L. LENAERTS,

K. CUVELIER,

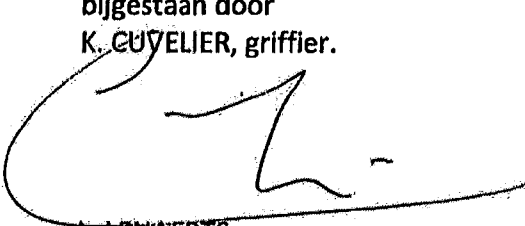
L. REYBROECK,

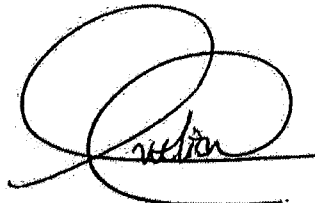
S. MARCHAND.

en uitgesproken op de openbare terechtzitting van dinsdag 24 oktober 2017 door:

L. LENAERTS, kamervoorzitter,
bijgestaan door
K. CUVELIER, griffier.

L. LENAERTS,

K. CUVELIER.

